

Таким чином, поступово адвокатська діяльність від первинної моделі родинної або сусідської у древніх державах перейшла до моделі договірної професійної діяльності в цивілізованих державах. При цьому в якості професійної діяльності вона також пройшла певні кроки від неорганізованої і недоступної для всіх до станової, чітко оформленої і регламентованої [5, с. 51].

Список використаних джерел:

1. Аракелян М.Р. Сравнительная адвокатура: Курс лекций / М.Р. Аракелян; ОНЮА. – Одесса: Юрид. л-ра, 2009. – 240 с.
2. Сафулько С. Ф. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката: у 2 ч. / С. Ф. Сафулько, О. Д. Свягоцький, Х Г. Захарченко та ін.; відп. ред. С. Ф. Сафулько. – Вид. 2-ге, допов. – К.: Ін Юре, 2009, – Ч. 1. – 848 с.
3. Васьковський Е. В. Организация адвокатуры. Тома 1 и 2 / Е. В. Васьковский. – С.-Петербург, типография П. П. Сойкина, 1893 г.
4. Синеокий О.В. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты: учеб. пособие / О.В. Синеокий. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
5. Кормич А.І. Інституціоналізація правозахисту як тенденція розвитку правової думки і практики / А.І. Кормич // Актуальні проблеми держави і права: Вип. 16: Матер. 5-ї (57-ї) звітн. наук. конф. проф.-виклад. складу й аспірантів ОНЮА. – Одеса. – 2002. – 744 с. – С. 49-53.

Савченко Я.А.

аспірант,

Академія адвокатури України

СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ІСТОРИЧНИЙ СИНОПСИС

Обов'язком кожної держави є захист прав та інтересів своїх громадян. Одним з інструментів такого захисту виступає інститут адвокатури, який є здебільше соціальним. Правильна та ефективна організація адвокатури сприяє дійсному захисту прав громадян та розвитку демократичного суспільства.

Аналіз досвіду становлення одного з найважливіших правозахисних інститутів у різних державах, безперечно, є важливим для вітчизняної науки. Це дозволить Україні привнести у вітчизняне законодавство зміни, які позитивно відобразяться на всіх ланках її функціонування.

Пропонується проаналізувати історичний розвиток інституту адвокатури у Чеській Республіці. Правова система Чеської Республіки являє собою рафінований приклад європейського права, яка під впливом історичних процесів набула чинної форми. Оскільки, у цій державі правові реформи проводилися в подібних до України умовах, для української науки таке дослідження стає безумовно актуальним.

Чеська держава в добу середньовіччя характеризувалася розвитком у політиці, культурі, а також у галузі створення та застосування правових норм. Особливої уваги заслуговує факт, що у 1348 році в Празі було засновано найстаріший у Центральній Європі університет, у складі якого діяв юридичний факультет, де працювали відомі чеські та іноземні юристи. Рівень розвитку муніципального та державного права можна було порівняти з правом Римської імперії. При цьому перша згадка про спробу організувати службу адвокатури, і навіть ввести концепцію Numerus Clausus, датується 1615 роком,

відповідно до Резолюції Палати депутатів. Крім того, було вирішено питання винагороди (по прикладу тодішньої Франції) [2, с. 10].

Проте, детальне та формальне закріплення діяльності адвокатури було трохи пізніше: на території Богемії з 1627 року, а на Моравії з 1628 року. З XVII століття професія адвоката набуває формальних ознак: чітко викладено умови доступу до професії, а також оформлено дисциплінарні повноваження суду над адвокатами. Надалі адвокатом може стати лише випускник юридичного напрямку підготовки [2, с. 11].

Тенденція оформлення поваги до адвокатської професії продовжувалася і у XVIII столітті. Проте, такі прагнення були недостатніми аби створити комплексне і систематичне регулювання інституту адвокатури, як то було, наприклад, в Австрії. Таке положення зберігалось аж до 1848 року, коли Габсбурзька монархія отримала владу та змогу будувати сучасну державу. В ті роки адвокатську практику здійснював один з найвідоміших правників – Йоганн Непомук Канька. До 1948 року і після він був деканом юридичного факультету, а також юридичним радником Бетховена. Він мешкав у барочному палаці в м. Прага, який його вдова передала на потреби адвокатів і в якому зараз знаходиться Чеська Палата Адвокатів [3].

З точки зору юридичної діяльності, адвокатуру на чеських землях у 1848-1918 роках спіткала така ж доля, що й на всій Цислейтанії. XIX століття стало початком емансипації чеської мови у сфері застосування права та здійснення юридичної професії. У 1861 році вийшов перший номер журналу «Правник». Важливою віхою в цей період було, безсумнівно, прийняття нового Адвокатського акту в 1868 році. Цим актом адвокатура була представлена як вільна та незалежна інституція, було скасовано концепцію *Numerus Clausus*, було створено Палату адвокатського самоврядування, крім того, дисциплінарні повноваження було передано до першої інстанції. Коли у січні 1869 році цей Адвокатський акт набув чинності, в Празі діяло лише 66 адвокатів, а після цього їх кількість стала стрімко рости [1, с. 29].

До початку Першої світової війни було створено Чеську асоціацію адвокатів. Під їх егідою започатковано випуск профільного видання «Часопис чеських адвокатів», який пізніше перейменовано на «Правові погляди». Інститут адвокатури функціонував стабільно, адвокати залучалися майже в усіх сферах. В ці роки відомими адвокатами, які працювали на розвиток адвокатури були: президент Празької адвокатської палати Йозеф Траги, Томаш Черни, Ян Подліпни та інші.

Після першої світової війни почався двадцятирічний період Першої Чехословацької Республіки (унітарної). Законодавча діяльність якої будувалася на вже перевірених традиціях австрійського права. Загалом, законодавці більше звертали уваги на уніфікацію права Чехословаччини. Адвокати того часу зробили вагомий внесок у розбудову незалежної держави. Багато з них брали участь у політичній діяльності: імена юристів можна знайти серед депутатів, сенаторів і міністрів. Наприкінці Першої Республіки у 1938 році у державі діяв ефективний та сучасний інститут адвокатури, який увібрав традиції та надбання попередніх поколінь [6, с. 45].

Події Другої світової війни та криза у лютому 1948 році сумно відобразилися в усіх галузях юриспруденції, в тому числі і на адвокатській діяльності. У період загального спаду були негативні тенденції, які адвокатам довелося прийняти. Знесилена у 1939-1945 роках і аж до 1948 року адвокатура зіткнулася із зневагою, адвокати були позбавлені своїх привілеїв, і навіть юридичної практики. Проте, незважаючи на посилений

державний нагляд, ризикуючи отримати особисті проблеми, адвокати продовжували минулі традиції та звичаї консультування того часу, коли адвокатура була вільною [6, с. 62].

З 1989 року відмічається нове відродження інституту адвокатури в Чеській Республіці. Цього разу адвокати отримали позитивні зміни. Доступ до адвокатської практики було відкрито для широкого кола юристів. 1990-1996 роки були відзначені активним залученням адвокатів до практики в сфері господарського та комерційного права [4, с. 75].

Сучасний етап розвитку чеської адвокатури умовно можна позначити від прийняття закону Про адвокатуру Чеської Республіки від 13 березня 1996 року [7]. Пізніше Рішенням Ради директорів Чеської колегії адвокатів 31 жовтня 1996 р. було прийнято Правила професійної етики та правила конкуренції адвокатів Чеської Республіки (Кодекс етики) [5]. Нині вони складають основу функціонування чеської адвокатури.

Список використаних джерел:

1. Hruška A. Vývoj advokacie : Diplomová práce / Adam Hruška. – Brno: Právnická fakulta Masarykova Univerzita, 2012. – 89 s.
2. Lukšíková P. Vývoj advokacie : Diplomová práce / Petra Lukšíková. – Brno: Právnická fakulta Masarykovy university, 2011. – 73 s.
3. Oficiální stránky České advokátní komora [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cak.cz/>
4. Pakandl L. Vývoj advokacie : Diplomová práce / Lukáš Pakandl. – Brno: Právnická fakulta Masarykova Univerzita, 2009. – 109 s.
5. Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších usnesení [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.akvz.cz/197.rtf.
6. Valouchová O. Vývoj československé advokacie. Organizace, úkoly, právní úprava : Diplomová práce / Olga Valouchová. – Olomouc: Právnická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. – 96 s.
7. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=42>.

Саміло А.В.

*старший викладач кафедри права та менеджменту
у сфері цивільного захисту,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРОРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОЇ АНТРОПОЛОГІЇ

Усі вчені погоджуються з тим, що питання визначення феномену «тероризм» являє собою одну із серйозніших проблем сьогодення, рішення якої має виняткове значення для ефективної боротьби з цим явищем, адже саме визначення тероризму дозволяє виявити круг громадських відносин, до яких відноситься тероризм і боротьбу з ним, виробити механізми правового регулювання цих відносин.

Складність визначення поняття тероризму обумовлено рядом причин. По-перше, багатоплановістю тероризму як соціального явища та його швидкою еволюцією в часі та просторі. По-друге, тим, що тероризм являє